

Wprowadzenie

● Jak korzystać z tej książki?

Mają Państwo przed sobą trzeci tom podręcznika do części trzeciej radiowego kursu języka niemieckiego "Deutsch – warum nicht?" (*Niemiecki? Czemu nie?*).

Podręcznik stanowi uzupełnienie audycji nadawanych przez radio, ale bynajmniej ich nie zastępuje. Zaleca się wysłuchanie najpierw lekcji przez radio, każda z nich bowiem zawiera wymóg czynnej współpracy ze strony słuchacza. W trakcie słuchania należy skupić się na zrozumieniu samej istoty przedstawianych sytuacji, a nie na próbie tłumaczenia słowo w słowo.

Wychodzimy z założenia, że dzięki wcześniejszemu wysłuchaniu lekcji przez radio, nauka języka nie tylko zyska na atrakcyjności, ale przyniesie też Państwu więcej korzyści, ponieważ usłyszane wiadomości pozostaną na dłużej w pamięci.

● Co nowego wnosi część trzecia, a co zostaje po dawnemu?

Pozostają przede wszystkim ci sami bohaterowie:

- **Andreas**, pani Berger, dr Thürmann, Hanna i oczywiście Ex.
- **Exa**, skrzata z bajki o krasnoludkach, poznamy nieco bliżej i uczestniczyć będziemy w jego nowych przygodach.

Taka sama pozostaje konstrukcja lekcji radiowych: najpierw nadana zostaje scenka, następnie – objaśnienia do niej, potem omówienie struktur gramatycznych i powtórzenie części dialogowej na koniec.

Część trzecia kursu, poza zrozumiałym samo przez się większym zaawansowaniem materiału, wprowadza wymóg większej samodzielności w nauce i w rozwiązywaniu nowych typów ćwiczeń i zadań.

W tej części kursu zmienia się także miejsce akcji – w polowie nauki przenosimy się do Berlina, by poznać bliżej miasto, jego mieszkańców i najnowszą historię. Przedstawione zostaną również fragmenty utworów związanych z Berlinem, ich autorzy oraz odtwórcy.

Na początku podręcznika przypomnimy bohaterów kursu i w kilku pierwszych lekcjach powtórzymy gramatykę przerobioną w drugiej części kursu. Stanowi to okazję do przypomnienia sobie najważniejszych partii materiału i dogodną sposobność nadrobienia materiału przez tych, którzy dołączyli dopiero teraz.

● Podręcznik obejmuje następujące części:

A Zarys historii Niemiec i historii Berlina,

ze szczególnym uwzględnieniem historii powojennej w latach 1945–1990, w dobie podziału na dwa państwa niemieckie: Republikę Federalną Niemiec (RFN) i Niemiecką Republikę Demokratyczną (NRD).

B Objaśnienia do poszczególnych lekcji

1. Zestawienie wiadomości gramatycznych

wyjaśnionych na przykładach z audycji radiowej oraz wyrażenia i zwroty z dialogów nadanych scenek. Tym razem zwroty nie będą tłumaczone na polski, tylko przedstawiane – w typowym dla danego wyrażenia-kontekście sytuacyjnym. Ponadto, potraktowane będą one nie jako przypadek jednostkowy, ale jako materiał do dalszych uogólnień i zastosowań;

na przykład:

wyrażenie *Sie singt gern* zostanie uogólnione do formy *etwas gern tun*, co można dalej rozwijać, np.: *Er liest gern*.

2. Dialogi scenek z poszczególnych lekcji

podane są wyłącznie po niemiecku, a po polsku zostaje streszczona krótko ich akcja. W tej części lekcji odnaleźć można materiał z każdej opuszczonej lekcji radiowej.

3. Słówka i zwroty

oraz ich polskie tłumaczenie, podane są w podręczniku w każdej lekcji po części dialogowej. Słówka, które wystąpiły we wcześniejszych lekcjach tej części kursu, odszukać można w słowniczku (patrz pt. F). Słówka z wcześniejszych części kursu nie zostały uwzględnione.

4. Ćwiczenia

to głównie zadania z gramatyki, ale również test na posiadany zasób słów oraz umiejętność używania określonych wyrażen w właściwym kontekście. W tej części kursu więcej będzie zadań wymagających samodzielnego formułowania myśli w języku niemieckim. Wystąpią ponadto ćwiczenia będące testem na stopień zrozumienia tekstu dialogów ze scenek – trzeba będzie wybrać z podanych wariantów wypowiedź prawdziwą. Ćwiczenia dowolne, nie mające jednoznacznego rozwiązania, mają w kluczu przykłady propozycji, jaka może być odpowiedź.

C Przegląd wiadomości z gramatyki

ujęty został przejrzyście w formie tabelarycznej, w zakresie przerobionym w tej części kursu. Część trzecia kursu koncentruje się na:

1. czasie przeszłym *Präteritum*;
2. spójnikach zdań współrzędnie złożonych *und, aber, sondern*;
spójnikach zdań podrzędnie złożonych *daß, weil*;
3. deklinacji przymiotników.

D Klucz do ćwiczeń

pozwała sprawdzić poprawność rozwiązania każdego ćwiczenia. Ćwiczenia dowolne, nie mające jednoznacznego rozwiązania, posiadają przykłady propozycji rozwiązania.

E Tłumaczenia dialogów

mają zagwarantować Państwu pełne zrozumienie scenek nadawanych w audycjach radiowych. Nie przetłumaczono natomiast fragmentów piosenek i utworów literackich.

F Słowniczek

zawiera w porządku alfabetycznym nowe słówka i zwroty z trzeciej części kursu. Słówka z poprzednich części kursu nie zostały uwzględnione. Cyfra arabska podana w nawiasie informuje, w której lekcji dany wyraz wystąpił po raz pierwszy.

G Wykaz czasowników

zawiera: bezokoliczniki, 1. osobę czasu przeszłego *Präteritum*, imiesłów czasu przeszłego, każdego czasownika z trzech części kursu.

Przykładowo: *kommen – kam – gekommen* <*sein*>
oznacza: bezokolicznik: *kommen*

Kilka informacji wstępnych

1 Zarys historii Niemiec

Poniższe informacje odnoszą się wyłącznie do wydarzeń z dziejów Niemiec ważnych dla kształtowania się niemieckiej świadomości narodowej. Ułatwiają one zrozumienie poszczególnych lekcji trzeciej części kursu.

919: początek historii Rzeszy Niemieckiej, I Rzesza Niemiecka

do XIX w.: rozbieżność / partykularyzm

Do XIX w. Niemcy składały się z wielu pojedynczych państw: księstw, elektoratów i królestw. Ich panujący posiadali suwerenną władzę. Rozbieżność kraju i partykularyzm władzy są zjawiskami charakterystycznymi dla historii Niemiec do początku XIX wieku. Dopiero wtedy zaznacza się nasilenie dążeń do zjednoczenia kraju.

1871–1918: proklamowanie Cesarstwa Niemieckiego, powstanie II Rzeszy

1870/71: wojna niemiecko-francuska

1871: proklamowanie Cesarstwa Niemieckiego z Wilhelmem I Pruskim jako dziedzicznym cesarzem. Stolicą II Rzeszy zostaje Berlin.

1918: koniec I wojny światowej; upadek cesarstwa Niemieckiego

1919–1933: Republika Weimarska

1919: wybór prezydenta Rzeszy

1919: podpisanie Traktatu Pokojowego w Wersalu

1933–1945: narodowy socjalizm / "III Rzesza"

1933: Adolf Hitler mianowany Kanclerzem Rzeszy

1939: atak Niemiec na Polskę, wybuchy II wojny światowej

1945: zakończenie II wojny światowej, podział Niemiec na cztery strefy okupacyjne: amerykańską, radziecką, francuską i brytyjską do czasu zawarcia ostatecznego układu pokojowego z Niemcami

1949–1990: podział Niemiec na dwa państwa: Republikę Federalną Niemiec (RFN) i Niemiecką Republikę Demokratyczną (NRD)

1949: powstanie Republiki Federalnej Niemiec ze stolicą w Bonn, włączenie jej do sojuszu zachodniego

1949: powstanie Niemieckiej Republiki Demokratycznej ze stolicą w Berlinie, uzależnienie NRD od ZSRR

W okresie podziału Niemiec nie było możliwe odwiedzanie NRD przez obywateli RFN, a mieszkańcy NRD nie mogli przenosić się do RFN. Później uczyniono pod tym względem pewne ulgi dla emerytów i członków rodzin. W okresie 1945–1957 z NRD do RFN uciekło 2,7 mln obywateli NRD, to jest około 15% ludności kraju. W 1961 r. granica niemiecko-niemiecka została uszczelniona, do uciekinierów strzelano, w Berlinie część wschodnią od zachodniej oddzielono murem.

3.10.1990 : przystąpienie NRD do Republiki Federalnej Niemiec.

Oba państwa niemieckie ponownie zjednoczone. Stolicą zostaje Berlin, Bonn pozostaje przejściowo siedzibą rządu.

2 Zarys historii Berlina

- 1470: Berlin rezydencją księcia Brandenburgii
- 1709: Berlin stolicą Królestwa Pruskiego
- 1871: Berlin stolicą Rzeszy Niemieckiej
- 1939: wybuch II wojny światowej
- 1945: zakończenie II wojny światowej, Berlin zarządzany jest przez cztery mocarstwa zwycięskie: Wielką Brytanię, Francję, USA i ZSRR
- 1946: wolne wybory w całym Berlinie

Berlin – podzielone miasto 1948–1989

- 1948: podział Berlina na Berlin Wschodni i Zachodni
- 1948/49: blokada Berlina
Sowietci zablokowali wszystkie drogi zaopatrzenia do Berlina, na co Amerykanie odpowiedzieli utworzeniem "mostu powietrznego"; przez cały rok Berlin zaopatrywany był drogą lotniczą
- 1953: powstanie w Berlinie Wschodnim przeciwko NRD-owskiemu reżimowi
- 1958: Chruszczow zapowiada "porozumienie czterech mocarstw w sprawie Berlina" i domaga się ogłoszenia Berlina "wolnym miastem"
- 1961: budowa muru berlińskiego, mieszkańcom Berlina Zachodniego nie wolno odwiedzać wschodniej części miasta, wzdłuż muru wytyczono strefę strzeżoną, do uciekinierów strzela się
- 1963: pierwsze porozumienie dające mieszkańcom Berlina Zachodniego możliwość odwiedzenia w okresie Bożego Narodzenia rodzin, krewnych i znajomych w Berlinie Wschodnim
- 1968: uregulowania zasad odwiedzania NRD: obywatele RFN udający się do Berlina Zachodniego muszą wylegitymować się paszportem, odwiedziny w NRD wymagają uzyskania wizy wschodnioniemieckiej
- 1989: otwarcie muru berlińskiego i Bramy Brandenburskiej
- 1990: zburzenie muru berlińskiego

3 Plan Berlina

Berlin

Copyright © by

Kartographischer Verlag

Reinhold R. Börsch

D-83770 Oberstaufenberg, Flauturm am Main

4, Ammersee, D-83701, Tel. 7 99 35 Fax (0 61 04) 7 53 56

Deutschland - Germany

4 Nazwy miesięcy

1	Januar	styczeń	7	Juli	lipiec
2	Februar	luty	8	August	sierpień
3	März	marzec	9	September	wrzesień
4	April	kwiecień	10	Oktober	październik
5	Mai	maj	11	November	listopad
6	Juni	czerwiec	12	Dezember	grudzień

Wann kommen Sie? Im Januar

5 Strony świata

	der Norden / północ nördlich / północny na północ	
Der Westen / zachód westlich / zachodni na zachód		Der Osten / wschód östlich / wschodni na wschód
	Der Süden / południe südlich / południowy na południe	

Wo liegt Aachen? Aachen liegt im Westen (von Deutschland)
Wo liegt Köln? Köln liegt nördlich von Bonn.
Köln liegt nordöstlich von Aachen

Man ging durch das Brandenburger Tor von Osten nach Westen
Berlin kann eine Brücke zum Osten werden.

6 Liczby od 100 do 1000

100 = hundert	500 = fünfhundert	800 = achthundert
200 = zweihundert	600 = sechshundert	900 = neunhundert
300 = dreihundert	700 = siebenhundert	1000 = tausend
400 = vierhundert		

101 = einhunderteins 202 = zweihundertzwei 311 = dreihundertelf
420 = vierhundertzwanzig 435 = vierhundertfünfunddreißig

100. = **mianownik:** Das ist der hundertste Geburtstag.
das ist die hundertste Frage,
das ist das hundertste Buch.
biernik: Er hat den hundertsten Geburtstag.
er stellt die hundertste Frage,
er kauft das hundertste Buch.

7 Oznaczanie lat

Po pierwszej oraz drugiej cyfrze, oznaczających stulecia, dołącza się określenie "sto" = *hundert*:

911 = neunhundertelf
1871 = achtzehnhunderteinundsiebzig
1961 = neunzehnhunderteinundsechzig
1990 = neunzehnhundertneunzig